

ผลการวิจัย

การวิจัยผลการสำรวจบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่อยู่ในขอบข่ายการวิจัยนี้ ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้คือ

๑. สภาพของบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

๒. ปริมาณการใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของคณาจารย์ และนิสิต นักศึกษา โดยจำแนกตามสถาบัน หมวดวิชาที่ทำการสอนของคณาจารย์ และหมวดวิชาที่นิสิต นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่

๓. ปัญหาในการใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของคณาจารย์ และนิสิต นักศึกษาของสถาบันต่าง ๆ ที่อยู่ในขอบข่ายการวิจัยนี้

๔. ปัญหาในการดำเนินการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของบรรณารักษ์ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

๕. ความต้องการของคณาจารย์ และนิสิต นักศึกษา ในอันที่จะให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยปรับปรุงบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า โดยจำแนกตามสถาบัน

๑. สภาพของบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพของบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย แบ่ง เป็น ๓ ตอนคือ

๑.๑ สิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

๑.๒ หนังสืออ้างอิง วัสดุอ้างอิง และวารสาร

๑.๓ ลักษณะของการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

๑.๑ สิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า หมายถึง องค์ประกอบที่สำคัญต่าง ๆ อันเป็นสิ่งที่ช่วยให้การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าแก่ ผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การขาดหรือมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่พอเพียง เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการบริการ ดังนั้นเพื่อจะได้เปรียบเทียบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีพอเพียงหรือไม่ ผู้เขียนจึงขอเสนอผลการวิจัย ดังในตารางต่อไปนี้

จากตารางที่ ๑๐ พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่ทำการวิจัยนี้ มีกรรมสิทธิ์วารสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จุดสาร และกฤตภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และมีเครื่องถ่ายเอกสาร เป็นอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และยังมีห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนร้อยละ ๓๗.๕๐ ซึ่งยังไม่มียุติบัตรรายการหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิง จัดแยกออกมาโดยเฉพาะ เพื่อให้ความสะดวกในการค้นคว้าแก่ผู้ใช้บริการฯ

ในตารางที่ ๑๑ พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีปริมาณ ค่าเฉลี่ยของจำนวนหนังสือค้นคว้า ในห้องหนังสืออ้างอิง ๑ หนังสือ ต่อจำนวนผู้ใช้ ๒๕.๗๓ หรือประมาณ ๒๖ คน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ ๑๒ ได้พบว่าคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย จำนวนร้อยละ ๒๖.๕๖ มีความเห็นว่าหนังสือค้นคว้าในห้องหนังสืออ้างอิงของห้องสมุดมหาวิทยาลัยยังมีปริมาณไม่พอกับจำนวนผู้ใช้บริการฯ และมีคณาจารย์เพียงร้อยละ ๓๗.๐๔ เท่านั้นที่ตอบว่ามีพอใช้แล้ว

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จำนวนร้อยละ ๕๐.๕๖ ให้คำตอบว่าปริมาณหนังสือค้นคว้าในห้องหนังสืออ้างอิงของห้องสมุดมหาวิทยาลัยยังไม่พอใช้ และมีนิสิต นักศึกษา เพียงร้อยละ ๕.๐๔ เท่านั้นที่ตอบว่ามีพอใช้ (ตารางที่ ๑๓)

ปริมาณอัตราการจัดเจ้าหน้าที่ห้องสมุดในการดำเนินการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า จัดเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าที่สำคัญอีกประการหนึ่ง การขาดหรือมีกำลังบุคคลากรในการดำเนินงานไม่พอเพียง ย่อมเป็นอุปสรรค

ที่จะทำให้การบริการฯ ไม่ได้รับผลสำเร็จเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงสำรวจปริมาณอัตรา
กำลังเจ้าหน้าที่บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
ไว้ด้วย

จากตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนเจ้าหน้าที่บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าทั้งที่มี
วุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ และที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยใน
ประเทศไทย จากการวิจัยนี้พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่อยู่ในขอบข่ายของ
การวิจัยนี้ทุกแห่งมีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดซึ่งมีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ดำเนินงานบริการตอบคำ
ถามและช่วยการค้นคว้า แห่งละไม่ต่ำกว่า ๑ คน และมีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดซึ่งไม่มีวุฒิทาง
บรรณารักษศาสตร์ แห่งละไม่ต่ำกว่า ๑ คน เช่นกัน

๑.๒ หนังสืออ้างอิง วลีอ้างอิง และวารสาร ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจะต้องจัด
หาหนังสืออ้างอิง วลีอ้างอิง และวารสาร เพื่อใช้ในการบริการตอบคำถามและช่วยการค้น
คว้าให้เพียงพอ และตรงกับความต้องการของนิสิต นักศึกษา และคณาจารย์ เป็นส่วนใหญ่
ผลการวิจัยเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิง วลีอ้างอิง และวารสาร ปรากฏดังในตารางที่ ๑๕

ปริมาณของหนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ ที่มีใช้ในบริการตอบคำถามและช่วยการ
ค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย มีจำนวนแตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่
๑๕ นั้น ซึ่งเห็นได้ว่าปริมาณของหนังสืออ้างอิงอื่น ๆ ได้แก่หนังสืออ้างอิงในแขนงวิชาเฉพาะ
ต่าง ๆ นั้นมีจำนวนโดยเฉลี่ยสูงสุดคือ ๕๐๘.๕ เล่ม ส่วนปริมาณเฉลี่ยของหนังสืออ้างอิงประ
เภทที่มีโดยน้อยที่สุดคือ วรรณกรรมวารสาร ซึ่งมีเพียง ๒๗.๒๒ เล่ม และปริมาณของหนังสืออ้างอิง
ทุกประเภทที่มีใช้ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่อยู่ในขอบเขตการสำรวจครั้งนี้
โดยเฉลี่ยแล้วมีจำนวน ๕๕๐.๒๖ เล่ม

และจากการวิจัยในตารางที่ ๑๖ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีวัสดุ
อ้างอิงสำหรับใช้ในการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าเป็นจำนวน ๗๖๕.๒๐ โดยเฉลี่ย

ตารางที่ ๑๐

แสดงจำนวนห้องสมุดมหาวิทยาลัยซึ่งมีและไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก
ในการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าบางประเภท

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวนห้องสมุดที่มี		จำนวนห้องสมุดที่ไม่มี	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
๑. ตู้บัตรรายการหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิง แยกไว้ต่างหาก	๕	๒๖.๕๐	๓	๓๓.๕๐
๒. ครรชนีวารสารภาษาอังกฤษ	๔	๑๐๐.๐๐	—	—
๓. ครรชนีวารสารภาษาไทย	๔	๑๐๐.๐๐	—	—
๔. จุลสารและกฤตภาคภาษาอังกฤษ	๔	๑๐๐.๐๐	—	—
๕. จุลสารและกฤตภาคภาษาไทย	๔	๑๐๐.๐๐	—	—
๖. โทรทัศน์ของแผนก	๓	๗๕.๐๐	๑	๑๒.๕๐
๗. เครื่องถ่ายเอกสาร	๔	๑๐๐.๐๐	—	—
๘. ชั้นหนังสืออ้างอิงชนิดเปิด	๓	๗๕.๐๐	๑	๑๒.๕๐

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๑๑

แสดงจำนวนของที่นั่งคนทววาในทองหนังสืออ้างอิง
 ๑
 ๒
 ๓
 ๔
 ๕
 ๖
 ๗
 ๘
 ๙
 ๑๐
 ๑๑
 ๑๒
 ๑๓
 ๑๔
 ๑๕
 ๑๖
 ๑๗
 ๑๘
 ๑๙
 ๒๐
 ๒๑
 ๒๒
 ๒๓
 ๒๔
 ๒๕
 ๒๖
 ๒๗
 ๒๘
 ๒๙
 ๓๐
 ๓๑
 ๓๒
 ๓๓
 ๓๔
 ๓๕
 ๓๖
 ๓๗
 ๓๘
 ๓๙
 ๔๐
 ๔๑
 ๔๒
 ๔๓
 ๔๔
 ๔๕
 ๔๖
 ๔๗
 ๔๘
 ๔๙
 ๕๐
 ๕๑
 ๕๒
 ๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	จำนวนนิสิตนักศึกษา และคณาจารย์	จำนวนที่นั่ง คนทววา	ค่าเฉลี่ยของจำนวนที่นั่ง คนทววา ๑ ที่นั่ง ตวนนิสิต นักศึกษา และคณาจารย์
เกษตรศาสตร์	๕,๘๖๓	๑๕๐	๓๙.๑๖
ขอนแก่น	๑,๓๓๑	๖๐	๒๒.๘๕
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๑๓,๖๐๔	๘๘	๑๕๔.๕๙
เชียงใหม่	๖,๑๑๕	๕๐	๑๒๒.๓๐
ธรรมศาสตร์	๑๓,๘๓๑	๒๕๐	๕๕.๓๒
มหิดล	๖,๒๑๒	๖๐	๑๐๓.๓๖
ศิลปากร	๑,๑๖๗	๔๕	๒๕.๙๓
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๙๔๙	๔๕	๒๑.๕๖
รวม	๔๙,๑๐๗	๗๔๗	๖๕.๗๓

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๑๒

แสดงปริมาณที่เบ่งก้นกว่าในหนังสืออ้างอิงจากคำตอบของคณาจารย์

มหาวิทยาลัย	จำนวนคณาจารย์ ในกลุ่มตัวอย่าง	มีพอ		ไม่พอ	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๒๒	๒๕	๕๖.๓๖	๓๓	๕๓.๖๓
ขอนแก่น	๒๑	๖	๒๘.๕๗	๑๕	๗๑.๔๓
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๑๖๑	๓๔	๒๑.๑๒	๑๒๗	๗๘.๘๘
เชียงใหม่	๕๖	๑๕	๒๖.๗๘	๔๑	๗๓.๒๒
ธรรมศาสตร์	๖๔	๕	๗.๘๑	๕๙	๙๒.๑๙
มหิดล	๘๖	๖๗	๗๗.๙๑	๑๙	๒๒.๐๙
ศิลปากร	๒๑	—	—	๒๑	๑๐๐.๐๐
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๕	—	—	๕	๑๐๐.๐๐
รวม	๕๕๐	๑๖๓	๓๓.๒๗	๓๘๗	๗๐.๗๓

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๑๓

แสดงปริมาณที่น้อยกว่าในหนังสืออ้างอิงจากคำตอบของนิสิต นักศึกษา

มหาวิทยาลัย	จำนวนนิสิตนักศึกษา ในกลุ่มตัวอย่าง	มีผล		ไม่มีผล	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๕๖๑	๖๖	๑๔.๗๖	๓๙๕	๘๕.๒๔
ขอนแก่น	๙๔	๗	๗.๑๔	๘๗	๙๒.๘๖
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๙๖๔	๔๓	๔.๖๕	๘๘๑	๙๑.๓๕
เชียงใหม่	๕๕๕	๒๖	๕.๗๑	๕๒๙	๙๕.๒๙
ธรรมศาสตร์	๑,๑๑๘	๔๑	๓.๖๗	๑,๐๗๗	๙๖.๓๓
มหิดล	๓๕๐	๑๑๗	๓๓.๔๓	๒๓๓	๖๖.๕๗
ศิลปากร	๘๗	๕	๕.๗๕	๘๒	๙๔.๒๕
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๗๐	๑๙	๒๗.๑๔	๕๑	๗๒.๘๖
รวม	๓,๕๒๓	๓๒๐	๙.๐๘	๓,๒๐๓	๙๐.๙๒

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๕

จำนวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดซึ่งทำหน้าที่บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
ซึ่งมีและไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	จำนวนเจ้าหน้าที่ บริการฯ ทั้งหมด	มีวุฒิทางบรรณารักษ จำนวน (คน)	ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษ จำนวน (คน)
เกษตรศาสตร์	๕	๔	๑
ขอนแก่น	๓	๑	๒
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๕	๒	๓
เชียงใหม่	๕	๔	๑
ธรรมศาสตร์	๒	๑	๑
มหิดล	๓	๒	๑
ศิลปากร	๒	๑	๑
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๔	๓	๑
รวม	๓๗	๒๖	๑๑

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๑๕

แสดงปริมาณหนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ ที่มีใช้ในการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย	จำนวนหนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ (เล่ม)							หนังสืออ้างอิง อื่น ๆ	รวม
	พจนานุกรม	สารานุกรม	หนังสือรายปี	อักษรานุกรม ชีวประวัติ	อักษรานุกรม ภูมิศาสตร์	บรรณานุกรม	ครุฑนิเวศวารสาร		
เกษตรศาสตร์	๑๐๑	๕๑	๖๕	๓๕	๔๕	๑๐๘	๒๔	๕๒๐	๕๕๑
ขอนแก่น	๒๕	๓๖	๔๑	๕๓	๔๓	๖๕	๑๔	๒๓๘	๕๕๕
จุฬาลงกรณฯ	๖๕	๘๕	๘๓	๕๕	๑๔	๕๓๖	๔๖	๒๒๘	๑,๕๕๓
เชียงใหม่	๘๘	๑๖๕	๒๒๒	๘๘	๓๓	๓๘๖	๕๕	๑,๐๑๔	๒,๐๓๕
ธรรมศาสตร์	๑๑๔	๕๕	๕๓	๑๐๖	๑๘๑	๑๒๔	๑๔	๑๒๐	๘๐๓
มหิดล	๕๓	๒๓๘	๔๓	๑๐	๒๖	๑๖	๑๐	๑๓๖	๖๑๖
ศิลปากร	๒๔	๒๔	๔๐	๑๐	๔	๕	๓	๖	๑๓๔
สถาบันบัณฑิตฯ	๔๕	๒๖	๕๔	๑๔	๒๖	๑๕๐	๔๓	๕๕๖	๕๑๔
รวม	๕๓๓	๓๒๖	๖๖๕	๔๖๓	๓๖๘	๑,๓๘๖	๒๖๑	๓,๒๖๘	๗,๖๐๕
เฉลี่ย	๓๑.๖๖๕	๕๕.๒๕	๓๖.๑๖	๕๘.๓๓	๔๖.๐๐	๑๕๕.๒๕	๒๓.๖๖	๔๐๘.๕๖	๕๕๐.๖๖

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๑๖

แสดงปริมาณของวัสดุอ้างอิงประเภทต่าง ๆ ที่มีใช้ในบริการควบคุมค่าถามและช่วยการกักกัว

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	จำนวนวัสดุอ้างอิงประเภทต่าง ๆ (หน่วย)							
	แผนที่และลูกโลก	แผนภูมิและกราฟ	รูปภาพ	ไมโครฟิล์ม*	ฟิล์มต่าง ๆ**	โสตทัศน์	วีดิทัศน์	รวม
เกษตรศาสตร์	๓๖	๔๕	๒๔	-	-	-	-	๑๐๐
สวนแกน	๑๕	๘	๒	-	-	-	-	๒๖
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๑๐๖	-	-	๑๒	-	-	-	๑๑๘
เชียงใหม่	๒๕	-	-	-	๕๐	-	-	๖๕
ธรรมศาสตร์	๓๘	-	-	-	๒๑๑	-	-	๒๔๙
มหิดล	-	-	-	๑๗๕	-	๕๑๔	๕๒๕	๑,๕๘๔
ศิลปากร	๘	-	๒๒	-	-	-	-	๒๖
สถาบันวิจัยพัฒนาบริหารศาสตร์	๑๐	๑๑	๑๕	-	-	-	-	๓๖
รวม	๒๖๔	๖๐	๖๔	๑๘๗	๒๖๑	๕๑๔	๕๒๕	๒,๖๐๖
เฉลี่ย	๒๕.๐๐	๗.๕๐	๕.๖๕	๒๓.๓๓	๔๑.๓๗	๕๑.๗๕	๑๒๑.๐๐	๓๒๕.๒๐

* วัสดุเพื่อการอ่านในรูปแบบย่อส่วน ได้แก่ไมโครฟิล์ม ไมโครพรีนซ์ และไมโครการ์ค
 ** ฟิล์มที่ส่งมาจากพันธมิตร ได้แก่ ฟิล์ม และสไลด์

ตารางที่ ๑๗ แสดงให้เห็นถึงค่าเฉลี่ยของหนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ และวัสดุอ้างอิง ต่อจำนวนผู้ใช้ ซึ่งปรากฏว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยในขอบข่ายการวิจัยนี้มีปริมาณเฉลี่ยของหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิง ๑ หน่วย ต่อจำนวนผู้ใช้ ๒.๔๔ หรือประมาณ ๓ คน ค่าเฉลี่ยของวารสาร ๑ รายการ (Title) ต่อจำนวนผู้ใช้บริการฯ ซึ่งได้แก่ คณาจารย์และนิสิต นักศึกษา ๑๑.๒๕ หรือประมาณ ๑๒ คน (ตารางที่ ๑๘)

เพื่อให้ทราบถึงคุณภาพของหนังสืออ้างอิงที่มีใช้ในการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ผู้เขียนจึงได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับปีที่พิมพ์ หรือปีที่ผลิต ของหนังสืออ้างอิง อันเป็นข้อมูลประการสำคัญซึ่งจะบ่งบอกให้ทราบว่าหนังสืออ้างอิงที่มีใช้ในการบริการนั้น ได้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์ ในเรื่องที่ต้องการค้นคว้านั้นเพียงใด และนอกจากนี้ปริมาณของหนังสืออ้างอิงก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน ซึ่งผู้เขียนได้ออกแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของคณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และบรรดารักขารบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในขอบข่ายการวิจัยนี้ไว้ด้วย ดังปรากฏในตารางที่ ๑๕

ตารางที่ ๑๘ แสดงปริมาณของหนังสืออ้างอิงที่พิมพ์ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ กันของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทำให้เห็นถึงความทันสมัยของข้อมูลที่ใช้ในการค้นคว้าหาคำตอบในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีหนังสืออ้างอิงที่พิมพ์ในช่วงระยะเวลาระหว่าง ค.ศ. ๑๙๖๐-๑๙๖๕ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๘ และหนังสือที่พิมพ์ก่อน ค.ศ. ๑๙๕๐ มีจำนวนเพียงร้อยละ ๑๐.๕๐

คณาจารย์เป็นจำนวนร้อยละ ๗๖.๕๖ ให้คำตอบว่า ปริมาณหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิงที่มีใช้ในการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยนั้น ยังมีปริมาณไม่พอใช้ ส่วนคณาจารย์ที่เห็นว่ามีพอใช้เดิมนั้น มีปริมาณเพียงร้อยละ ๒๗.๐๘ เท่านั้น (ตารางที่ ๒๐)

นิสิต นักศึกษา ส่วนใหญ่ คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๕๕.๕๖ ที่ได้ให้คำตอบว่าปริมาณของหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิงสำหรับการใช้ในการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ยังมีไม่พอใช้ (ตารางที่ ๒๑)

ค่าเฉลี่ยของหนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ และวัสดุอ้างอิง ต่อจำนวนคณาจารย์ และนิสิต นักศึกษา

มหาวิทยาลัย	จำนวนคณาจารย์ และนิสิต นักศึกษา	ค่าเฉลี่ยของหนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ ต่อจำนวนผู้ใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า (คน)									ค่าเฉลี่ยของหนังสือ และวัสดุอ้างอิงหนึ่ง หน่วยต่อผู้ใช้ (คน)
		พจนานุกรม	สารานุกรม	หนังสือรายปี	อักษรานุกรม ชีวประวัติ	อักษรานุกรม ภูมิศาสตร์	บรรณานุกรม	กรรมวิธีวารสาร	หนังสืออ้างอิง อื่น ๆ *	วัสดุอ้างอิง	
เกษตรศาสตร์	๕๒๘	๕๘.๑๐	๑๑๕.๐๖	๕๐.๒๘	๗๖.๒๑	๑๓๐.๕๐	๕๕.๓๓	๒๔๕.๕๐	๑๑.๒๘	๕๘.๖๘	๕.๕๒
ขอนแก่น	๓๑๑	๕๕.๘๔	๕๒.๘๔	๓๓.๕๔	๒๔.๐๖	๓๑.๘๘	๒๑.๐๕	๕๗.๕๓	๒.๖๕	๖๕.๒๘	๑.๗๐
จุฬาลงกรณ์	๒๐๕	๒๐๕.๒๕	๑๕๓.๒๐	๑๕๖.๓๗	๑๕๓.๒๐	๕๗๑.๗๒	๒๕.๕๗	๒๕๕.๗๓	๗.๗๘	๑๒๘.๓๔	๕.๘๘
เชียงใหม่	๒๑๕	๒๒.๕๐	๓๗.๐๖	๒๗.๕๔	๒๒.๕๐	๑๖๕.๒๗	๑๗.๘๘	๑๐๓.๖๔	๖.๐๓	๕๕.๐๘	๒.๕๑
ธรรมศาสตร์	๑๖๑	๑๖๑.๓๒	๑๕๕.๕๕	๒๖๐.๕๖	๑๓๐.๕๘	๗๖.๕๑	๑๑๑.๕๕	๕๘๗.๕๓	๑๑๕.๒๖	๒๑.๕๕	๕.๕๒
มหิดล	๒๖๒	๒๓.๕๔	๒๒.๓๑	๑๓๑.๕๖	๒๖๐.๒๐	๒๘๑.๕๑	๕๑๖.๘๓	๖๖๐.๒๐	๕๕.๒๗	๓.๕๘	๒.๘๖
ศิลปากร	๒๖๗	๕๘.๒๒	๕๘.๒๒	๒๕.๑๗	๑๑๖.๗๐	๒๕๑.๗๕	๑๒๕.๖๗	๑๖๖.๗๑	๗๒.๕๕	๕๕.๘๘	๗.๒๕
สถาบันนิติศา	๕๕	๑๕.๓๗	๕๓.๑๕	๑๗.๕๕	๒๗.๗๘	๕๓.๑๕	๖.๓๓	๒๐.๑๕	๑.๗๑	๒.๓๗	๐.๕๕
รวม	๕,๑๐๗	๕๕.๘๕	๓๘.๕๒	๕๑.๒๖	๕๒.๖๘	๒๗.๒๗	๑.๗๕	๑๐๓.๖๐	๖.๐๘	๑.๓๕	๕.๒.๕๕

หมายเหตุ * ใ้หนังสืออ้างอิง เฉพาะวิชา

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๑๘

ค่าเฉลี่ยจำนวนวารสารต่อจำนวนคณาจารย์ และนิสิต นักศึกษา

มหาวิทยาลัย	จำนวนคณาจารย์และ นิสิต นักศึกษาทั้งหมด	จำนวนวารสารทั้งหมด ที่ห้องสมุดมี (ชื่อ)	ค่าเฉลี่ยของวารสาร ต่อจำนวนคณาจารย์และ นิสิตนักศึกษา (กน)
เกษตรศาสตร์	๕,๘๖๘	๖๓๖	๕.๒๓
ขอนแก่น	๑,๓๗๖	๓๑๘	๔.๓๑
จุฬาลงกรณ์	๑๓,๖๐๔	๔๖๕	๒๕.๐๐
เชียงใหม่	๖,๑๑๕	๔๕๖	๑๒.๓๓
ธรรมศาสตร์	๑๓,๘๓๑	๘๒๕	๑๖.๗๖
มหิดล	๖,๒๐๖	๕๔๑	๑๑.๔๖
ศิลปากร	๑,๑๖๗	๑๐๓	๑๑.๓๓
สภามันต์ศึกษา	๕๔๕	๕๗๖	๐.๕๗
รวม	๔๕,๑๐๗	๔,๓๖๔	๑๑.๒๕

ที่มา จากการสำรวจ

ปริมาณของหนังสืออ้างอิงที่พิมพ์ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ กัน

มหาวิทยาลัย	จำนวนหนังสืออ้างอิงทั้งหมด	จำนวนหนังสืออ้างอิงของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่พิมพ์ในช่วงเวลาต่าง ๆ									
		ก่อน ๑๙๕๐		๑๙๕๐-๑๙๕๙		๑๙๕๐-๑๙๕๙		๑๙๖๐-๑๙๖๙		๑๙๗๐ ขึ้นไป	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๕๕๑	๒๑๑	๒๑.๒๙	๒๔๕	๒๔.๓๖	๒๘๒	๒๘.๕๖	๑๑๕	๑๖.๐๐	๑๓๘	๑๓.๕๓
ขอนแก่น	๓๘๓	๓	๐.๘๙	๒๓	๓.๕๓	๑๓๓	๑๓.๕๖	๕๓๑	๖๓.๕๓	๘๕	๑๐.๘๐
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๒,๒๘๖	๕๖	๑๓.๑๓	๓๙๙	๑๕.๘๖	๖๖๘	๒๙.๘๓	๓๘๙	๒๙.๓๓	๓๖๙	๑๓.๓๓
เชียงใหม่	๖,๐๓๕	๑๑๓	๕.๓๕	๓๙๒	๑๙.๖๖	๖๕๑	๓๖.๐๐	๖๘๓	๓๓.๓๖	๑๘๘	๙.๖๕
ธรรมศาสตร์	๘๐๓	๑๖๙	๑๕.๙๘	๒๑๕	๒๖.๖๕	๒๘๓	๓๕.๕๖	๑๕๓	๑๘.๖๑	๖๓	๓.๕๙
มหิดล	๖๑๓	๑๕	๒.๖๙	๕๖	๘.๘๘	๑๓๓	๒๑.๓๕	๓๖๐	๖๐.๓๖	๕๐	๖.๕๓
ศิลปากร	๑๓๕	๙	๖.๓๑	๓๓	๒๓.๖๑	๓๖	๒๓.๘๘	๕๖	๓๘.๓๕	๑๐	๓.๕๖
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๙๑๕	๓๑	๓.๓๙	๕๘	๖.๓๕	๒๕๑	๒๖.๓๓	๓๖๓	๔๐.๑๕	๒๑๓	๒๓.๓๕
รวม	๘,๙๖๓	๙๓๙	๑๐.๙๐	๑,๕๖๕	๑๓.๑๖	๒,๕๓๕	๒๖.๑๕	๓,๐๕๖	๓๕.๐๘	๑,๐๓๖	๑๑.๓๕

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๒๐

แสดงปริมาณของหนังสืออ้างอิง และวัสดุอ้างอิง จากคำตอบของคณาจารย์

มหาวิทยาลัย	จำนวนคณาจารย์ ในกลุ่มตัวอย่าง	มีพอใช้		ไม่มีพอใช้	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๒๒	๑๘	๒๙.๐๙	๔๔	๓๐.๙๑
ขอนแก่น	๒๑	๓	๑๔.๒๘	๑๘	๘๕.๗๒
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๑๒๑	๓๗	๓๐.๖๕	๘๔	๖๙.๓๕
เชียงใหม่	๕๒	๕	๙.๖๑	๔๗	๙๐.๓๙
ธรรมศาสตร์	๒๔	๑๑	๑๓.๑๖	๑๓	๕๔.๑๖
มหิดล	๘๒	๓๙	๔๗.๖๘	๔๓	๕๒.๓๒
ศิลปากร	๒๑	๒	๙.๕๒	๑๙	๙๐.๔๘
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๙	๔	๔๔.๔๔	๕	๕๕.๕๖
รวม	๔๔๐	๑๑๙	๒๗.๐๔	๓๒๑	๗๒.๙๖

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๒๑

แสดงปริมาณของหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิงจากคำตอบของนิสิต นักศึกษา

มหาวิทยาลัย	จำนวนนิสิตนักศึกษา ในกลุ่มตัวอย่าง	มีหัวใจ		ไม่มีหัวใจ	
		จำนวนแกน	ร้อยละ	จำนวนแกน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๔๒๑	๓๑	๑๖.๘๖	๓๕๐	๘๓.๑๔
ขอนแก่น	๕๔	๑๘	๑๘.๓๓	๓๖	๘๑.๖๗
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๕๒๔	๔๓	๕.๐๕	๔๘๑	๙๔.๙๕
เชียงใหม่	๔๕๕	๓๑	๖.๘๑	๔๒๔	๙๓.๑๙
ธรรมศาสตร์	๑,๑๑๘	๑๖๘	๑๕.๑๑	๙๕๐	๘๔.๘๙
มหิดล	๓๕๐	๑๔๓	๔๑.๐๐	๒๐๗	๕๙.๐๐
ศิลปากร	๘๓	๕	๕.๙๕	๗๘	๙๔.๐๕
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๓๐	๒๖	๓๑.๖๗	๔	๖๘.๓๓
รวม	๓,๕๒๓	๕๑๐	๑๔.๔๘	๓,๐๑๓	๘๕.๕๒

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๒๒

แสดงปริมาณของหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิง
จากคำตอบของบรรณารักษ์บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

มหาวิทยาลัย	จำนวนบรรณารักษ์ ในกลุ่มตัวอย่าง	มีพอใช้		ไม่พอใช้	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๑	-	-	๑	๑๐๐.๐๐
ขอนแก่น	๑	-	-	๑	๑๐๐.๐๐
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๑	-	-	๑	๑๐๐.๐๐
เชียงใหม่	๑	-	-	๑	๑๐๐.๐๐
ธรรมศาสตร์	๑	-	-	๑	๑๐๐.๐๐
มหิดล	๑	-	-	๑	๑๐๐.๐๐
ศิลปากร	๑	-	-	๑	๑๐๐.๐๐
สถาบันวิจัยและพัฒนาบริหารศาสตร์	๑	-	-	๑	๑๐๐.๐๐
รวม	๘	-	-	๘	๑๐๐.๐๐

ที่มา จากการสำรวจ

บรรดากับบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยให้คำตอบเกี่ยวกับปริมาณของหนังสืออ้างอิง วัสดุอ้างอิง และวารสาร ว่ายังมีไม่พอใช้ ดังปรากฏผลการวิจัยในตารางที่ ๒๒

๑.๓ ลักษณะของบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย การบริการ เป็นหัวใจสำคัญของการส่งเสริมการใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาและวิจัย ห้องสมุดแห่งใดจัดบริการดี ผู้ใช้ห้องสมุดย่อมมีความพอใจและเข้าใช้ห้องสมุดมาก ตรงกันข้าม ห้องสมุดที่ให้บริการอ่อนไป ก็ย่อมไม่เป็นที่พอใจของผู้ใช้บริการ ย่อมไม่ทำให้มีผู้อยากเข้าไปใช้บริการ ผู้เขียนจึงได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ ๒๓

ในตารางที่ ๒๓ พบว่ามีห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจากการสำรวจครั้งนี้เพียง ๑ แห่งเท่านั้นที่มีจัดบริการตอบคำถามและซีทรักท์และไปรษณีย์ และไม่มีการสอนวิธีการใช้ห้องสมุดอย่างเป็นทางการ

ผลการวิจัยในตารางที่ ๒๔ พบว่าจำนวนชั่วโมงเปิดให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยเฉลี่ยแล้ว ๕๓.๐๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นแห่งที่มีช่วงเวลาที่เปิดให้บริการยาวนานที่สุดคือถึง ๘๓.๓๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมาคือห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล ๗๗.๓๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

จากตารางที่ ๒๕ พบว่า คณาจารย์ที่มีความพอใจเห็นว่าการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับที่ดี มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ ๔๔.๑๕ และคณาจารย์ส่วนใหญ่เป็นจำนวนร้อยละ ๕๐.๐๐ เห็นว่าระดับการบริการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง คือพอใช้ได้ ส่วนที่มีความเห็นว่าการบริการยังไม่เป็นที่พอใจ คืออยู่ในระดับอ่อน มีจำนวนน้อยที่สุด เพียงร้อยละ ๑.๘๑

นิสิตนักศึกษาล้วนส่วนใหญ่เป็นจำนวนร้อยละ ๕๖.๒๕ มีความเห็นว่าการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ ๒๖)

ตารางที่ ๒๓

ประเภทของบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
จำแนกตามจำนวนห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ได้จัดทำ และไม่ได้อั้จัดทำ

ประเภทของบริการตอบคำถามฯ	ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ จัดทำ		ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ ไม่ได้จัดทำ	
	จำนวน(แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน(แห่ง)	ร้อยละ
๑. ตอบคำถามในห้องสมุด	๗	๑๐๐.๐๐	-	-
๒. ตอบคำถามทางโทรศัพท์และไปรษณีย์	๗	๘๗.๕๐	๑	๑๒.๕๐
๓. ช่วยการค้นคว้าในเรื่องต่าง ๆ	๘	๑๐๐.๐๐	-	-
๔. แปล, อธิบาย หรือตีความหมายของ ศัพท์ หรือข้อความต่าง ๆ	๘	๑๐๐.๐๐	-	-
๕. บริการยืมระหว่างห้องสมุด	๘	๑๐๐.๐๐	-	-
๖. รวบรวมบรรณานุกรมในเรื่องต่าง ๆ	๘	๑๐๐.๐๐	-	-
๗. สอนวิธีการใช้ห้องสมุดอย่างเป็นทางการ	๗	๘๗.๕๐	๑	๑๒.๕๐
๘. สอนวิธีการใช้ห้องสมุดอย่างไม่เป็นทางการ	๘	๑๐๐.๐๐	-	-
๙. บริการถ่ายเอกสาร	๘	๑๐๐.๐๐	-	-

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๒๔

แสดงกำหนดเวลาและจำนวนชั่วโมง
ในการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ต่อสัปดาห์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	เวลาทำการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า			จำนวนชั่วโมงทำการบริการฯ ต่อวัน			จำนวนชั่วโมงบริ การต่อสัปดาห์
	วันธรรมดา	วันเสาร์	วันอาทิตย์	วันธรรมดา	วันเสาร์	วันอาทิตย์	รวม
เกษตรศาสตร์	๘.๓๐-๑๖.๓๐	-	-	๘	-	-	๘๐
ขอนแก่น	๘.๓๐-๒๒.๐๐	๘.๓๐-๑๖.๓๐	๘.๓๐-๑๖.๓๐	๑๓.๓๐	๘	๘	๘๓.๓๐
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๘.๓๐-๑๗.๓๐	๘.๐๐-๑๖.๐๐	-	๙	๗	-	๘๖
เชียงใหม่	๘.๓๐-๑๖.๓๐	-	-	๘	-	-	๘๐
ธรรมศาสตร์	๘.๓๐-๑๖.๓๐	-	-	๘	-	-	๘๐
มหิดล	๘.๓๐-๒๑.๐๐	๘.๐๐-๑๖.๓๐	๘.๐๐-๑๖.๐๐	๑๓	๘.๓๐	๘	๘๗.๓๐
ศิลปากร	๘.๐๐-๑๖.๔๕	๘.๓๐-๑๖.๓๐	-	๘.๔๕	๘	-	๘๑.๔๕
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๘.๓๐-๑๖.๓๐	-	-	๘	-	-	๘๐
รวม				๗๖.๑๕	๓๑.๓๐	๑๖	๘๖๔.๒๕
เฉลี่ย				๔๗.๕๘	๓.๘๑	๑.๕	๕๓.๐๐

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๒๕

แสดงระดับการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัย จากคำตอบของคณาจารย์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	จำนวนคณาจารย์ ในกลุ่มตัวอย่าง	ที่		ปานกลาง		อน*	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๒๒	๑๘	๒๕.๐๓	๔๔	๓๐.๙๓	-	-
ขอนแก่น	๒๑	๑๑	๕๒.๓๘	๑๐	๔๓.๒๒	-	-
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๑๒๑	๓๕	๒๕.๒๙	๔๒	๓๔.๗๑	-	-
เชียงใหม่	๕๖	๑๓	๓๐.๓๖	๓๑	๕๕.๓๖	๘	๑๔.๒๘
ธรรมศาสตร์	๒๔	๒๑	๓๒.๘๑	๔๓	๒๓.๑๘	-	-
มหิดล	๘๖	๕๔	๖๒.๓๕	๓๒	๓๓.๒๖	-	-
ศิลปากร	๒๑	๕	๒๓.๘๑	๑๒	๕๗.๑๔	-	-
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๕	๓	๓.๓๓	๒	๒๖.๖๗	-	-
รวม	๔๔๐	๒๑๒	๔๘.๑๘	๒๒๐	๕๐.๐๐	๘	๑.๘๑

หมายเหตุ *บริการยังไม่เป็นที่พอใจ
ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๒๖

แสดงระดับการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัย จากคำตอบของนิสิต นักศึกษา

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	จำนวนนิสิตนักศึกษา ในกลุ่มตัวอย่าง	ก		ปานกลาง		อน*	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๕๖๖	๘๗	๒๐.๕๗	๓๑๕	๗๒.๔๔	๑๔	๒.๘๙
ขอนแก่น	๕๘	๒๓	๓๙.๖๕	๓๕	๖๐.๓๖	—	—
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๕๖๘	๑๕๘	๒๖.๐๐	๒๕๕	๔๔.๗๓	๑๕๕	๒๗.๒๗
เชียงใหม่	๕๕๕	๕๒	๙.๔๓	๑๙๘	๓๕.๘๕	๓๐๕	๕๕.๗๒
ธรรมศาสตร์	๑,๑๑๘	๓๗๑	๓๓.๑๘	๖๐๘	๕๔.๓๘	๑๓๙	๑๒.๔๔
มหิดล	๓๕๐	๒๑๘	๖๒.๒๙	๑๓๒	๓๗.๗๑	—	—
ศิลปากร	๘๗	๖๙	๗๙.๓๑	๑๘	๒๐.๖๙	—	—
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๗๐	๓๘	๕๔.๒๙	๓๒	๔๕.๗๑	—	—
รวม	๓,๕๒๓	๑,๐๕๒	๒๙.๕๘	๑,๔๘๓	๔๒.๒๙	๔๘๘	๑๔.๑๓

หมายเหตุ * บริการยังไม่เป็นที่พอใจ
ที่มา จากการสำรวจ

๒. ปริมาณการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของคณาจารย์ และนิสิต นักศึกษา เป็นข้อมูลประการสำคัญที่จะบ่งบอกให้ทราบถึงความสนใจ ความต้องการ และเป็นข้อเท็จจริง ที่มีประโยชน์สำหรับกรวัดผลการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดได้ลึกซึ้ง ผู้เขียนจึงได้ทำการวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของ คณาจารย์และนิสิต นักศึกษา โดยจำแนกตามสถาบัน และเนื่องจากหมวดวิชาที่สอนของคณาจารย์และหมวดวิชาที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่นั้นเป็นส่วนสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการให้บริการ ตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าอยู่มาก ดังนั้นผู้เขียนจึงได้วิจัยข้อมูลในเรื่องนี้ จำแนกตาม หมวดวิชาที่สอนของคณาจารย์ และหมวดวิชาที่นิสิต นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ไว้ด้วย ดัง ปรากฏในตารางที่ ๒๗

จากตารางที่ ๒๗ ได้พบว่าปริมาณของคณาจารย์ให้บริการตอบคำถามและช่วยการ ค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๓ ส่วนปริมาณนิสิต นักศึกษา ที่ ใ้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ ๐.๖๓ ต่อวัน (ตารางที่ ๒๘)

จากตารางที่ ๒๘ ได้พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๐๐ รายงานว่านิสิต นักศึกษา ระดับปริญญาตรี (Undergraduates) เป็นผู้ให้บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยมากที่สุดเป็นลำดับที่ ๑

จำนวนคณาจารย์ที่เข้าให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าน้อยกว่า ๓ ครั้ง ต่อสัปดาห์มีปริมาณมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๖ และคณาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชามนุษย ศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เข้าให้บริการมากกว่าคณาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชา อื่น ๆ (ตารางที่ ๓๐)

นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๐ ใ้บริการตอบคำถามและช่วยการค้น คว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ๓-๗ ครั้งต่อสัปดาห์ และนิสิต นักศึกษาในหมวดวิชามนุษย ศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ใ้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าบ่อยครั้งกว่า นิสิต นักศึกษา ในหมวดวิชาอื่น ๆ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ ๓๑

ตารางที่ ๒๗

แสดงปริมาณของคณาจารย์ให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าทอวัน
จากคำตอบของบรรณารักษ์บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	จำนวนคณาจารย์ ทั้งหมด (คน)	คณาจารย์ให้บริการฯ ทอวัน	
		จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๗๑๒	๑๐	๑.๔๐
ขอนแก่น	๒๑๗	๑๐	๔.๖๑
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๑,๖๑๕	๑๐	๐.๖๒
เชียงใหม่	๖๖๘	๑๕	๒.๒๔
ธรรมศาสตร์	๗๐๘	๑๕	๒.๑๓
มหิดล	๑,๖๕๐	๑๐	๐.๕๕
ศิลปากร	๒๕๘	๕	๑.๙๓
สถาบันนิติศาสตร์บริหารศาสตร์	๑๒๕	๕	๔.๐๐
รวม	๕,๕๘๕	๘๐	๑.๓๓

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๒๘

แสดงปริมาณของนิสิตนักศึกษาใช้บริการตอบคำถามและช่วยการทบทวน

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	จำนวนนิสิตนักศึกษา ทั้งหมด (คน)	นิสิตนักศึกษาใช้บริการราย ๑ วัน	
		จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๕,๑๕๖	๕๕	๐.๘๗
ขอนแก่น	๑,๑๕๔	๕๐	๓.๕๖
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๑๑,๕๘๕	๕๕	๐.๓๗
เชียงใหม่	๕,๔๔๗	๕๐	๐.๗๓
ธรรมศาสตร์	๑๓,๑๖๗	๕๐	๐.๓๘
มหิดล	๔,๕๑๖	๑๕	๐.๓๓
ศิลปากร	๕๑๓	๒๕	๒.๗๔
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๘๖๔	๑๐	๑.๒๑
รวม	๔๓,๑๑๘	๒๗๐	๐.๖๓

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๒๕

ลำดับประเภทผู้เข้าใช้บริการตอบคำถามและช่วยการยกยวดา
ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ประเภทผู้เข้าใช้บริการ	จำนวนห้องสมุดมหาวิทยาลัย (แห่ง)							
	ลำดับ ๑		ลำดับ ๒		ลำดับ ๓		ลำดับ ๔	
	จำนวนแห่ง	ร้อยละ	จำนวนแห่ง	ร้อยละ	จำนวนแห่ง	ร้อยละ	จำนวนแห่ง	ร้อยละ
กตจากรบ	๑	๑๒.๕๐	๔	๕๐.๐๐	๓	-	-	-
นิสิต นักศึกษา ปริญญาตรี	๒	๓๕.๐๐	๑	๑๒.๕๐	๑	๑๒.๕๐	-	-
นิสิต นักศึกษา ประกาศนียบัตรชั้นสูง วิชาเฉพาะ และปริญญาโท*	๑	๑๒.๕๐	๓	๓๗.๕๐	๑	๑๒.๕๐	-	-
บุคคลภายนอก	-	-	-	-	-	-	๕	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ * ในระยะเวลาที่ทำการศึกษาและวิจัยนี้ มีมหาวิทยาลัย ๓ แห่งที่ยังไม่เปิดการสอนในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง
วิชาเฉพาะ และปริญญาโท

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๓๐

จำนวนครั้งที่เกิดจรรยาบรรณบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าข้อสงสัย จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน

หมวดวิชาที่สอน	จำนวนคณาจารย์ ในกลุ่มตัวอย่าง	น้อยกว่า ๓		๓-๗		๘-๑๒		มากกว่า ๑๓	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
มนุษยศาสตร์	๔๕	๕	๑๑.๑๑	๒๐	๔๔.๔๔	๑๕	๓๓.๓๓	๕	๑๑.๑๑
ศึกษาศาสตร์	๓๓	๔	๑๒.๑๒	๑๓	๓๙.๓๙	๘	๒๔.๒๔	๘	๒๔.๒๔
วิศวกรรมศาสตร์	๑๔	๘	๕๗.๑๔	๓	๒๑.๔๓	๓	๒๑.๔๓	-	-
สังคมศาสตร์	๑๒๗	๒๗	๒๑.๒๖	๓๘	๒๙.๙๒	๕๒	๔๑.๐๓	๒๐	๑๕.๗๙
วิทยาศาสตร์	๖๕	๔๑	๖๓.๐๘	๒๔	๓๖.๙๒	-	-	-	-
วิศวกรรมศาสตร์	๒๖	๑๕	๕๗.๖๙	๗	๒๖.๙๒	-	-	-	-
แพทยศาสตร์	๕๑	๔๔	๘๖.๒๗	๕	๙.๗๖	-	-	-	-
เกษตรศาสตร์	๑๙	๑๘	๙๔.๗๔	๑	๕.๒๖	-	-	-	-
รวม	๕๕๐	๑๗๑	๓๑.๒๖	๑๖๓	๒๙.๖๔	๓๗๖	๖๘.๑๐	๑๑	๒.๐๐

ที่มา จากการศึกษาวิจัย

ตารางที่ ๓๑

จำนวนครั้งที่นิสิต นักศึกษา ใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ต่อสัปดาห์

หมวดวิชาที่ศึกษา	จำนวนนิสิตนักศึกษา ในกลุ่มตัวอย่าง	น้อยกว่า ๓		๓-๗		๘-๑๒		มากกว่า ๑๓	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
มนุษยศาสตร์	๒๕๘	๒๑	๗.๗๕	๕๕	๒๑.๓๑	๑๓๑	๕๐.๗๗	๕๑	๑๙.๙๖
ศึกษาศาสตร์	๑๗๖	๑๕	๘.๕๒	๔๓	๒๔.๔๓	๗๑	๓๙.๗๗	๓๕	๑๙.๘๗
วิจิตรศิลป์	๑๒๑	๒๗	๒๒.๓๑	๕๕	๔๕.๔๖	-	-	-	-
สังคมศาสตร์	๒,๕๑๖	๑๑๘	๔.๖๘	๓๗๕	๑๔.๕๑	๒๕๕	๑๐.๑๕	๓๖๐	๑๔.๓๑
วิทยาศาสตร์	๓๑๗	๑๒๘	๔๐.๓๖	๑๑๘	๓๗.๒๖	๗๕	๒๓.๖๖	-	-
วิศวกรรมศาสตร์	๓๕๕	๑๕๗	๔๔.๒๓	๒๐๖	๕๘.๐๓	-	-	-	-
แพทยศาสตร์	๓๖๖	๑๓๕	๓๖.๖๑	๑๘๗	๕๑.๑๒	-	-	-	-
เกษตรศาสตร์	๕๑๘	๑๖๓	๓๑.๔๖	๒๑๖	๔๑.๖๗	๗๕	๑๔.๕๐	-	-
รวม	๓,๕๓๓	๗๒๘	๒๐.๖๑	๑,๒๕๖	๓๕.๕๖	๑,๐๑๕	๒๘.๖๖	๕๕๐	๑๖.๑๕

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๓๒

แผนผังประเภทของบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่คณาจารย์ตอบว่าใช้มากที่สุด ในปีการศึกษา ๒๕๑๔

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย	จำนวน คณาจารย์ใน กลุ่มตัวอย่าง	ประเภทของบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า															
		ตอบคำถามในห้อง สมุด		ตอบคำถามทางโทร สารและไปรษณีย์		ช่วยการค้นคว้าใน เรื่องต่าง ๆ		แปล, อธิบาย, คือความหมายศัพท์ หรือขอความต่าง ๆ		บริการยืมระหว่าง ห้องสมุด		ถ่ายเอกสาร		แนะนำวิธีการใช้ หนังสือและห้องสมุด		รวมรวม บรรณานุกรมใน เรื่องที่ต้องการ	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๒๒	๑๕	๖๘.๑๘	๓	๑๓.๖๔	๑๑	๑๓.๓๘	-	-	๓	๑๓.๖๔	๑๑	๑๓.๓๘	-	-	๑๕	๖๘.๑๘
ขอนแก่น	๒๑	๖	๒๘.๕๗	-	-	๕	๒๓.๘๑	-	-	๑	๔.๗๖	๕	๒๓.๘๑	-	-	๕	๒๓.๘๑
จุฬาลงกรณ์	๑๒๑	๒๑	๑๗.๓๘	๒	๑.๖๕	๒๘	๒๓.๑๕	๓	๒.๔๘	๓	๒.๔๘	๕๕	๔๕.๔๖	-	-	๒๐	๑๖.๕๓
เชียงใหม่	๕๖	๑๕	๒๖.๖๘	๕	๙.๑๓	๕	๙.๑๓	๒	๓.๕๗	๖	๑๐.๗๑	๕	๙.๑๓	-	-	๑๑	๑๙.๖๔
ธรรมศาสตร์	๖๕	๑๘	๒๘.๑๓	๖	๙.๓๓	๑๑	๑๗.๓๘	-	-	๕	๗.๖๙	๑๓	๒๐.๑๕	๒	๓.๑๒	๕	๗.๖๙
มหิดล	๕๖	๒๓	๔๑.๐๗	๑๑	๑๙.๖๔	๓๑	๕๕.๓๖	-	-	๓	๕.๓๖	๑๑	๑๙.๖๔	๒	๓.๖๒	๕	๘.๙๖
ศิลปากร	๒๑	๓	๑๔.๒๘	๒	๙.๕๒	๕	๒๓.๘๑	๓	๑๔.๒๘	๑	๔.๗๖	๑	๔.๗๖	-	-	๓	๑๔.๒๘
สถาบันผลิตฯ	๕	๑	๒๐.๐๐	๓	๖๐.๐๐	๒	๔๐.๐๐	-	-	๑	๒๐.๐๐	๑	๒๐.๐๐	-	-	๑	๒๐.๐๐
รวม	๕๕๐	๑๐๖	๑๙.๐๙	๓๕	๖.๓๖	๑๐๐	๑๘.๑๘	๘	๑.๔๕	๒๓	๔.๑๘	๕๕	๑๐.๑๘	๕	๐.๙๑	๖๕	๑๑.๘๑

ตารางที่ ๓๓

แสดงประเภทของบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยซึ่งนิสิต นักศึกษาตอบว่าชอบครั้งที่สูง ในปีการศึกษา ๒๕๑๔

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย	จำนวน นิสิตนักศึกษาใน กลุ่มตัวอย่าง	ประเภทของบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า														รวมรวม บรรณานุกรมใน เรื่องที่ต้องการ	
		ตอบคำถามในห้อง สมุด		ตอบคำถามทางโทร ศัพท์และไปรษณีย์		ช่วยการค้นคว้าใน เรื่องต่าง ๆ		แปล, อธิบาย, ตีความหมายศัพท์ หรือขอความต่าง ๆ		บริการยืมระหว่าง ห้องสมุด		ถ่ายเอกสาร		แนะนำวิธีการใช้ หนังสือและห้องสมุด		จำนวนคน	ร้อยละ
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ		
เกษตรศาสตร์	๔๒๑	๑๑๕	๒๗.๓๒	-	-	๑๖๖	๒๘.๕๘	๑๑	๒.๖๑	๓	๐.๗๑	๒๕	๑๕.๘๘	๕๒	๒๑.๘๕	๑๓	๓.๐๘
ขอนแก่น	๕๘	๔๑	๕๑.๘๕	-	-	๑๕	๑๕.๓๕	๓	๓.๐๖	-	-	๗	๗.๑๘	๒๒	๒๖.๕๕	๖	๖.๑๒
จุฬาลงกรณ์ฯ	๕๒๔	๑๒๖	๑๓.๖๔	-	-	๑๓๗	๑๔.๘๒	๑๑	๑.๑๕	-	-	๔๑๕	๕๕.๓๕	๒๑๘	๒๓.๕๕	๑๓	๑.๕๑
เชียงใหม่	๔๕๕	๑๒๕	๒๘.๓๕	๔	๐.๘๘	๑๗๖	๓๘.๔๖	๔๕	๙.๘๙	-	-	๒๒	๑๓.๖๒	๓๕	๘.๕๗	-	-
ธรรมศาสตร์	๑,๑๑๘	๔๑๘	๓๗.๓๕	๑๕	๑.๓๐	๓๑๗	๒๘.๓๕	๖๑	๕.๔๖	๗	๐.๖๓	๒๗๒	๒๔.๓๓	๑๕	๑.๓๔	๕	๐.๔๐
มหิดล	๓๕๐	๘๗	๒๔.๘๖	๔	๑.๑๔	๑๑๓	๓๒.๒๘	๓๑	๘.๘๖	๔	๑.๑๔	๕๑	๑๔.๕๗	๔๑	๑๑.๗๒	๑๕	๕.๕๓
ศิลปากร	๘๗	๑๕	๑๗.๒๔	๑๑	๑๒.๖๔	๓๒	๓๖.๗๘	๒	๒.๓๐	๘	๙.๑๕	๑๒	๑๓.๗๘	๕	๕.๗๕	๒	๒.๓๐
สถาบันนิติศาฯ	๗๐	๗	๑๐.๐๐	๑๓	๑๘.๕๗	๓๑	๔๔.๒๘	๕	๗.๑๔	๕	๗.๑๔	๔	๕.๗๑	-	-	๑	๑.๔๓
รวม	๓,๕๒๓	๕๓๘	๒๖.๖๓	๕๑	๑.๔๖	๕๔๗	๒๖.๘๘	๑๗๓	๔.๙๒	๒๗	๐.๗๘	๘๕๐	๒๕.๒๗	๔๓๖	๑๒.๖๗	๖๓	๑.๗๘

ที่มา จากการสำรวจ

คณาจารย์ส่วนใหญ่เป็นจำนวนร้อยละ ๒๕.๐๕ ที่ตอบว่าได้ใช้บริการตอบคำถาม ในห้องสมุดบ่อยครั้งที่สุด บริการที่มีผู้ใ้ช้บ่อยที่สุดคือการแนะนำวิธีใช้หนังสือและห้องสมุด มีเพียงร้อยละ ๐.๕๖ เท่านั้น (ตารางที่ ๓๒)

บริการที่นิสิต นักศึกษา ตอบว่าใ้ช้บ่อยครั้งที่สุดคือ บริการช่วยการค้นคว้าในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งมีปริมาณผู้ตอบมากที่สุด คือ ๒๖.๕๘% รองลงมาคือบริการตอบคำถามในห้องสมุด ๒๖.๒๓% (ตารางที่ ๓๓)

๓. ปัญหาในการใ้ช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของคณาจารย์ และนิสิต นักศึกษา

ผู้เขียนได้ทำการวิจัยข้อมูลในคานี้ โดยแบ่งปัญหาออกเป็น ๓ หมวดคือ

๓.๑ ปัญหาในคานเกี่ยวกับสถานที่บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

๓.๒ ปัญหาเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิง

๓.๓ ปัญหาความไม่สะดวกต่าง ๆ ในการรับบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ซึ่งในการเสนอผลของการวิจัยจะได้กระทำตามลำดับของลักษณะกลุ่มตัวอย่าง อันได้แก่กลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ และกลุ่มตัวอย่งนิสิต นักศึกษา โดยจำแนกตามสถาบันตามลำดับ ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

จากตารางที่ ๓๔ ได้พบว่าคณาจารย์ซึ่งมีปัญหในเรื่องที่นึ่งค้นคว้าในห้องหนังสืออ้างอิงมีน้อยเกินไป มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ และจำนวนคณาจารย์ที่ตอบว่าไม่มีปัญหาใด ๆ เลยเกี่ยวกับเรื่องสถานที่บริการฯ นี้ มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ ๖.๓๔

ตารางที่ ๓๕ แสดงให้เห็นถึงปัญหาของนิสิต นักศึกษา เกี่ยวกับสถานที่บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัย พบว่านิสิต นักศึกษามีปัญหาในเรื่องระยะทางไกล มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕๐ รองลงมาเป็นปัญหาเกี่ยวกับที่นึ่งค้นคว้าในห้องหนังสืออ้างอิงมีน้อย เป็นจำนวนร้อยละ ๓๖.๐๓ และนิสิตนักศึกษที่ตอบว่าไม่ประสบกับปัญหาใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้เลย มีจำนวนร้อยละ ๑.๕๖ (ตารางที่ ๓๕)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ ๓๖ พบว่าคณาจารย์มีปัญหามากที่สุดเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิง คือมีจำนวนไม่พอใจคนกว่าในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการคิดเป็นจำนวนร้อยละ ๕๕.๒๕ ปัญหาซึ่งมีมากเป็นอันดับรองลงมาคือเรื่องข้อมูลที่ได้จากหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิงนั้นไม่ทันสมัย เป็นจำนวนร้อยละ ๑๖.๕๕ และจำนวนคณาจารย์ที่ไม่ประสบกับปัญหาในเรื่องนี้โดยมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ ๔๔.๕๐

จากตารางที่ ๓๗ พบว่านิสิต นักศึกษา มีปัญหาในเรื่องหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิงไม่พอใจในการค้นคว้าเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ ๒๓.๗๐ ปัญหาที่มีมากรองลงมาคือข้อมูลไม่ทันสมัย มีจำนวนร้อยละ ๑๔.๕๕ และนิสิต นักศึกษา ที่ตอบว่าไม่มีปัญหาในเรื่องนี้โดยมีจำนวนร้อยละ ๑๓.๖๔

คณาจารย์ประสบปัญหามากที่สุดเกี่ยวกับเรื่องความไม่สะดวกในการใช้บริการคอมพิวเตอร์ คือ ช่วงเวลาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเปิดให้บริการคอมพิวเตอร์และช่วยการค้นคว้าจนเกินไป คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๔๖.๕๕ คณาจารย์ที่ตอบว่าไม่มีปัญหาในเรื่องนี้โดยมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ ๒๐.๒๓ (ตารางที่ ๓๘)

จากตารางที่ ๓๙ พบว่าจำนวนนิสิต นักศึกษา ที่ตอบว่ามีปัญหาในเรื่องช่วงเวลาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเปิดให้บริการคอมพิวเตอร์และช่วยการค้นคว้าจนเกินไป มีปริมาณมากที่สุด คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๔๕.๔๔ ปัญหารองลงมาคือหนังสือเรียงบนชั้นด้วยสน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่เข้าใจวิธีการใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง และอีกประการหนึ่งคือห้องสมุดไม่มีกำลังเจ้าหน้าที่เพียงพอที่จะคอยจัดคู่มือหนังสือบนชั้นตลอดเวลา และมีจำนวนนิสิต นักศึกษาถึงร้อยละ ๑๑.๒๗ ที่ตอบว่าไม่มีปัญหาใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้

ตารางที่ ๓๘

ปัญหาของคณาจารย์เกี่ยวกับสถานที่บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย	จำนวนคณาจารย์ ในคณบดีตัวอย่าง	ระยะทางไกล		เนื้อที่คับแคบ		ระบบการถ่ายเท อากาศไม่ดี		ที่นั่งคนกว่าในห้องหนังสือ อ้างอิงมีน้อยไป		ไม่มีปัญหาใน เรื่องนี้	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๒๒	๒๑	๓๓.๘๗	๓	๑๑.๒๙	๓	๑๑.๒๙	๒๓	๔๓.๕๕	-	-
ขอนแก่น	๒๑	๕	๒๔.๘๕	๔	๑๙.๐๕	-	-	๘	๓๘.๑๐	-	-
จุฬาลงกรณ์ฯ	๑๖๑	๓๓	๓๐.๕๘	-	-	-	-	๘๔	๖๙.๕๒	-	-
เชียงใหม่	๕๖	๑๑	๑๙.๖๔	-	-	๒๘	๕๐.๐๐	๑๗	๓๐.๓๖	-	-
ธรรมศาสตร์	๖๔	๑๓	๒๐.๓๑	-	-	-	-	๕๑	๗๙.๖๙	-	-
มหิดล	๘๖	๔๘	๕๕.๘๑	-	-	-	-	๑๓	๑๕.๑๒	๒๕	๒๙.๐๗
ศิลปากร	๒๑	-	-	๓	๓๓.๓๓	-	-	๑๔	๖๖.๖๗	-	-
สถาบันนิติศาสตร์	๕	-	-	-	-	-	-	๖	๖๖.๖๗	๓	๓๓.๓๓
รวม	๔๔๐	๑๓๙	๓๑.๖๐	๑๘	๔.๑๐	๓๕	๗.๙๕	๒๒๐	๕๐.๐๐	๒๘	๖.๓๗

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๓๕

ปัญหาของนิสิต นักศึกษา เกี่ยวกับขั้นตอนที่ปรึกษาตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย	จำนวนนิสิตนักศึกษา ในคณะคึกขาง	ระยะทางไกล		เนื้อที่คับแคบ		ระบบการถ่ายเท อากาศไม่ดี		ที่นั่งคนกว่าในห้องหนังสือ อ้างอิงมีน้อยไป		ไม่มีคูหาใน เรื่องนี้	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
โสตศึกษา	๕๖๑	๒๑๑	๕๐.๑๒	๑๕	๓.๕๖	๑๑๓	๒๓.๓๕	๓๕	๑๔.๕๓	-	-
ชอมนาน	๕๕	๓๕	๓๕.๓๖	๑๓	๑๓.๒๖	๕	๕.๑๐	๕๕	๕๕.๕๓	-	-
ศึกษาศาสตร์	๕๖๕	๓๓๑	๕๐.๑๕	๕๖	๕.๕๕	-	-	๕๐๓	๕๕.๕๓	-	-
สุขภาพอนามัย	๕๕๕	๑๒๕	๒๓.๕๓	๓๑	๑๕.๖๐	๑๒๒	๒๖.๕๒	๑๓๓	๓๐.๑๑	-	-
รวมคึกขาง	๑,๑๑๕	๕๐๓	๓๖.๕๐	๒๑๕	๑๕.๒๕	๓๑	๒.๗๓	๕๖๕	๕๑.๕๕	-	-
รวมคณ	๓๕๐	๓๓๕	๕๕.๕๓	-	-	-	-	-	-	๑๖	๕.๕๓
ศึกษาศาสตร์	๕๕๑	๓	๕.๐๕	๕๕	๕๖.๓๓	๓	๕.๐๕	๒๕	๒๓.๕๕	-	-
ศึกษาศาสตร์	๕๖	๕	๓๕.๓๖	-	-	-	-	๑๓	๑๕.๕๓	๓๕	๕๕.๓๖
รวม	๓,๕๓๓	๑,๕๐๕	๕๒.๕๐	๕๐๕	๑๑.๖๑	๒๕๒	๕.๐๐	๑,๒๖๕	๓๖.๐๓	๕๕	๑.๕๖

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๓๖

ปัญหาของคณาจารย์เกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิงของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	จำนวนคณาจารย์ ในกลุ่มตัวอย่าง	มีไม่พอใช้มากกว่า		ข้อมูลไม่ทันสมัย		ชำรุด		ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๒๒	๓๔	๖๑.๖๕	๑๔	๒๒.๕๔	๑๐	๑๖.๑๓	-	-
ขอนแก่น	๒๑	๑๓	๔๐.๕๕	๕	๑๕.๐๕	-	-	-	-
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๑๒๖	๔๓	๓๑.๕๐	๘	๖.๖๑	-	-	๒๒	๒๑.๕๕
เชียงใหม่	๕๖	๔๒	๗๕.๐๐	๑๔	๒๕.๐๐	-	-	-	-
ธรรมศาสตร์	๖๔	๕๕	๘๖.๑๕	๕	๗.๘๑	-	-	-	-
มหิดล	๔๖	๓๖	๕๑.๕๒	๕	๑๐.๕๒	-	-	๕	๑๐.๖๓
ศิลปากร	๒๑	๑๕	๗๑.๔๓	๑	๔.๗๖	๑	๔.๗๖	-	-
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๕	๕	๑๐๐.๐๐	๒	๔๐.๐๐	-	-	๓	๖๐.๐๐
รวม	๔๕๐	๓๐๓	๖๗.๓๓	๕๗	๑๒.๖๗	๑๑	๒.๔๔	๓๐	๖.๖๗

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๓๓

ปัญหาของนิสิต นักศึกษา เกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงและวัสดุอ้างอิงของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	จำนวนนิสิตนักศึกษา ในกลุ่มตัวอย่าง	มีไม่พอใช้คนกว่า		ข้อมูลไม่ทันสมัย		ชำรุด		ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๘๒๑	๒๑๘	๕๑.๓๘	๕๕	๒๖.๕๖	๒๑	๑๔.๘๕	๕๓	๑๑.๑๓
ขอนแก่น	๕๕	๔๑	๘๑.๘๕	๑๘	๑๘.๑๘	-	-	๓๘	๓๘.๑๘
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๕๒๘	๒๓๓	๒๘.๕๘	๑๘๓	๑๕.๓๓	-	-	๑๕๒	๑๕.๖๕
เชียงใหม่	๔๕๕	๓๕๕	๗๘.๕๐	๕๖	๒๑.๑๐	-	-	-	-
ธรรมศาสตร์	๑,๑๑๘	๘๓๘	๗๕.๒๐	๒๗๕	๑๕.๖๓	๒๘	๒.๐๓	-	-
มหิดล	๓๕๐	๕๑	๒๖.๐๐	๓๕	๑๐.๐๐	-	-	๒๖๔	๖๕.๐๐
ศิลปากร	๘๓	๔๘	๕๕.๑๓	๓๕	๔๕.๘๓	-	-	-	-
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๓๐	๑๖	๕๓.๓๓	๑๔	๔๐.๐๐	-	-	๑๔	๓๓.๓๓
รวม	๓,๕๖๓	๒,๒๔๘	๖๓.๓๐	๖๖๘	๑๘.๕๘	๑๖๕	๓.๖๘	๔๘๐	๑๓.๖๘

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๓๘

ปัญหาความไม่สะดวกของคณาจารย์ในการใช้บริการคอมพิวเตอร์และช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	จำนวนคณาจารย์ ในกลุ่มตัวอย่าง	ช่วงเวลาที่เปิดให้ บริการนอกรอบ		ชั่วโมงสอนมีมาก		อุปกรณ์สำหรับช่วย ในการค้นคว้ามีน้อย		หนังสือเรียงบนชั้น สับสน		มีเสียงรบกวนจาก ภายนอก		ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๒๖	๑๗	๖๕.๓๘	๑๘	๖๙.๒๓	-	-	๓๑	๕๐.๐๐	-	-	-	-
ขอนแก่น	๒๑	-	-	๘	๓๘.๑๐	๑๓	๖๑.๙๐	-	-	-	-	-	-
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๑๒๑	๕๘	๔๗.๙๓	๕	๔.๑๖	-	-	-	-	๔	๓.๓๐	๑๘	๑๔.๘๘
เชียงใหม่	๕๖	๒๕	๔๔.๖๔	๑๘	๓๒.๑๔	๕	๘.๙๓	-	-	-	-	-	-
ธรรมศาสตร์	๖๘	๓๘	๕๕.๖๓	๕	๗.๓๖	-	-	๑๘	๒๖.๔๗	-	-	๓	๔.๔๑
มหิดล	๘๖	-	-	๑๗	๑๙.๗๗	๔	๔.๖๕	-	-	-	-	๒๕	๒๙.๐๗
ศิลปากร	๒๑	๕	๒๓.๘๑	๔	๑๙.๐๕	-	-	-	-	๘	๓๘.๑๐	-	-
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๕	๒	๔๐.๐๐	-	-	-	-	-	-	-	-	๓	๖๐.๐๐
รวม	๔๔๐	๑๘๕	๔๒.๒๗	๗๕	๑๗.๐๕	๒๖	๕.๙๐	๕๕	๑๒.๖๔	๑๒	๒.๗๓	๕๕	๑๒.๖๓

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๓๕

ปัญหาความไม่สะดวกของนิสิต นักศึกษา ในการใช้บริการตอบคำถามและขอความช่วยเหลือของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	จำนวนนิสิตนักศึกษา ในกลุ่มตัวอย่าง	ช่วงเวลาที่เปิดให้ บริการนอกรอบ		ชั่วโมงเรียนมีมาก		อุปสรรคสำหรับช่วย ในการค้นคว้ามีน้อย		หนังสือเรียงบนชั้น สับสน		มีเสียงรบกวนจาก ภายนอก		ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๕๖๑	๑๐๗	๖๕.๕๖	๕๗	๑๑.๑๖	๑๘	๕.๖๗	๒๕๕	๕๕.๑๕	-	-	-	-
ขอนแก่น	๕๕	-	-	๒๓	๒๓.๕๗	๒๕	๒๕.๕๕	๑๕	๑๕.๓๑	๓๑	๓๑.๖๓	-	-
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๕๖๔	๒๑๕	๖๖.๕๖	๕๕	๑๐.๖๑	๓๘	๕.๑๑	-	-	-	-	๑๕๓	๑๕.๗๖
เชียงใหม่	๕๕๕	๑๐๗	๒๓.๕๖	๓๖	๗.๕๑	๑๕๖	๓๑.๖๑	๑๕๕	๓๖.๗๕	๒๑	๕.๖๑	-	-
ธรรมศาสตร์	๑,๑๑๘	๓๑๑	๒๓.๖๐	๑๕๕	๑๒.๕๗	๕๘	๕.๖๕	๒๑๕	๑๕.๖๕	-	-	-	-
มหิดล	๓๕๐	-	-	๑๓๑	๓๗.๕๓	๗	๒.๐๐	-	-	-	-	๒๑๖	๖๑.๕๗
ศิลปากร	๘๗	๓๕	๓๕.๖๕	๘	๙.๑๕	๑๕	๑๗.๒๕	-	-	๓๐	๓๕.๕๘	-	-
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๓๐	๕๑	๕๕.๕๗	๓	๕.๖๕	-	-	-	-	-	-	๒๖	๓๗.๑๕
รวม	๓,๕๖๓	๑,๒๑๕	๕๕.๘๕	๕๕๑	๑๓.๕๕	๒๕๗	๕.๕๓	๒๖๗	๑๗.๕๕	๕๖	๒.๓๓	๕๑๑	๑๑.๖๗

ที่มา จากการสำรวจ

๔. ปัญหาในการดำเนินการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของบรรณารักษ์บริการตอบ
คำถามและช่วยการค้นคว้า

ผู้เขียนได้รวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการบริการตอบ
คำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในขอบข่ายของการวิจัยนี้ทั้ง ๘ แห่ง โดย
การสัมภาษณ์บรรณารักษ์บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัยดังกล่าว
ซึ่งข้อเท็จจริงนี้จะ เป็นประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุงการบริการตอบคำถามและช่วยการ
ค้นคว้าของห้องสมุดมหาวิทยาลัย รายละเอียดของปัญหาต่าง ๆ มีปรากฏในตารางต่อไปนี้

จากตารางที่ ๔๐ พบว่าบรรณารักษ์บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้อง
สมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่งที่ได้ทำการวิจัยตอบว่ามีปัญหาในเรื่องหนังสืออ้างอิง วัสดุอ้างอิง และ
วารสาร มีไม่พอใช้ในการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าแก่ผู้ใช้ห้องสมุด ปัญหาที่
มีมากเป็นอันดับรองลงมาคือ เรื่องที่นักค้นคว้ามักมีจำนวนน้อยไป ไม่พอใช้

๕. ความต้องการของคณาจารย์และนิสิต นักศึกษา ในวันนี้จะให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยปรับปรุง
บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

เป็นข้อมูลสำคัญอีกประการหนึ่งอันน่าจะใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญา และ
พัฒนาการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงได้รวม
รวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดังปรากฏในตารางที่ ๔๑ และตารางที่ ๔๒

คณาจารย์ส่วนใหญ่เป็นจำนวนร้อยละ ๓๔.๐๘ มีความต้องการให้ห้องสมุดมหาวิทยา
ลัยจัดหาหนังสืออ้างอิงในแขนงวิชาเฉพาะต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีก และความต้องการที่มีมากเป็น
อันดับรองลงมาคือ ให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยขยายเวลาให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้น
คว้าเพิ่มขึ้น (ตารางที่ ๔๑)

นิสิตนักศึกษาล้วนส่วนใหญ่เป็นจำนวนร้อยละ ๒๗.๒๘ มีความต้องการให้ห้องสมุด
มหาวิทยาลัยจัดเพิ่มที่นั่งสำหรับค้นคว้าในห้องหนังสืออ้างอิงขึ้นอีกให้พอกับปริมาณผู้ใช้บริการ
และนิสิตนักศึกษาจำนวนร้อยละ ๒๔.๖๑ ต้องการให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยขยายเวลาในการ
บริการตอบคำถามออกไปอีก (ตารางที่ ๔๒)

ตารางที่ ๕๐

ปัญหาของบรรดาระดับบริการตอบคำถามและช่วยการคนควา
ในการดำเนินการบริการตอบคำถามและช่วยการคนควา

ปัญหา	ห้องสมุดที่มีปัญหา		ห้องสมุดที่ไม่มีปัญหา	
	จำนวนแห่ง	ร้อยละ	จำนวนแห่ง	ร้อยละ
<u>เกี่ยวกับสถานที่</u>				
๑. ไม่เป็นสัดส่วน	๑	๑๒.๕๐	๓	๔๓.๕๐
๒. เนื้อที่คับแคบเกินไป	๒	๒๕.๐๐	๒	๓๕.๐๐
๓. ระบบการถ่ายเทอากาศไม่ดี	๒	๒๕.๐๐	๒	๓๕.๐๐
๔. พื้นงคนควาวยไป	๓	๔๓.๕๐	๑	๑๖.๕๐
<u>เกี่ยวกับหนังสือวางอิง วัสดุวางอิง</u>				
<u>และวารสาร</u>				
๑. ไม่พอเพียง	๔	๑๐๐.๐๐	-	-
๒. ซอมุดไม่ทันสมัย	๒	๓๕.๐๐	๒	๒๕.๐๐
<u>เกี่ยวกับบุคคลากร</u>				
๑. จำนวนเจ้าหน้าที่บริการตอบคำถามฯ ที่มิต่างบรรดาระดับศาสตรยังมี จำนวนน้อยไป	๒	๓๕.๐๐	๒	๒๕.๐๐
<u>เกี่ยวกับผูโรับบริการฯ</u>				
๑. ส่วนใหญ่ยังไม่เขาใจวิธีการไรของสมุด	๒	๒๕.๐๐	๒	๓๕.๐๐

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๕๑

ความต้องการของคณาจารย์ในการที่จะให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยปรับปรุง การบริการ คอมพิวเตอร์ และช่วยการค้นคว้า

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย	จำนวน คณาจารย์ ในกลุ่ม ตัวอย่าง	ให้จัดเนื้อที่บริการ เป็นสัดส่วนเฉพาะ		เพิ่มจำนวนที่นั่ง ควาในห้องอ้างอิง		เพิ่มเจ้าหน้าที่ บริการ		เพิ่มหนังสืออ้างอิง ในแขนงวิชาเฉพาะ		ขยายเวลาให้ บริการคอมพิวเตอร์		ทำรายการหนังสือ ใหม่จากผู้ใช้ที่สนใจ		ขยายเวลาในการ บริการถ่ายเอกสาร		จัดหนังสืออ้างอิงไว้ บนชั้นเปิด	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๒๖	๑๕	๒๘.๑๕	๑๕	๒๘.๑๕	๕	๑๙.๒๓	๑๑	๑๓.๘๕	๘	๑๖.๕๐	๔	๑๕.๓๘	-	-	-	-
ขอนแก่น	๒๑	-	-	๓	๑๔.๒๘	-	-	๑๘	๘๕.๗๑	-	-	-	-	-	-	-	-
จุฬาลงกรณ์ฯ	๑๖๑	-	-	๒๑	๑๓.๐๔	-	-	๒๘	๑๗.๓๙	๕๐	๓๑.๐๖	-	-	๒๖	๑๖.๑๕	-	-
เชียงใหม่	๕๖	-	-	๑๘	๓๒.๑๔	๒๑	๓๗.๕๐	๑๑	๑๙.๖๔	-	-	๖	๑๐.๗๑	-	-	-	-
ธรรมศาสตร์	๒๔	-	-	๑๒	๕๐.๐๐	๕	๒๐.๘๓	๓๗	๑๕๓.๓๓	๖	๒๕.๐๐	-	-	-	-	-	-
มหิดล	๘๖	-	-	-	-	-	-	๒๗	๓๑.๕๑	-	-	๑๕	๑๗.๓๓	-	-	-	-
ศิลปากร	๒๑	๘	๓๘.๑๐	๕	๒๓.๘๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๘	๓๘.๑๐
สถาบันบัณฑิตฯ	๕	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๕	๑๐๐.๐๐	-	-
รวม	๔๕๐	๒๓	๕.๑๑	๗๔	๑๖.๖๖	๓๕	๗.๗๗	๑๗๖	๓๙.๓๓	๖๔	๑๔.๔๔	๒๕	๕.๕๕	๓๑	๖.๖๖	๘	๑.๗๗

ที่มา จากการสำรวจ

ตารางที่ ๘๒

ความต้องการของนอสิต นักศึกษา ในการที่จะให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยปรับปรุงบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

ห้องสมุด มหาวิทยาลัย	จำนวนนอสิต นักศึกษา ในกลุ่ม ตัวอย่าง	ให้เจ้าหน้าที่บริการ เป็นสัดส่วนเฉพาะ		เพิ่มจำนวนที่นั่งค้น คว้าในห้องอ้างอิง		เพิ่มเจ้าหน้าที่ บริการ		เพิ่มหนังสืออ้างอิง ในแขนงวิชาเฉพาะ		ขยายเวลาให้ บริการตอบคำถาม		ทำรายชื่อนั่งโต๊ะ ใหม่แจกผู้ใช้สนใจ		ขยายเวลาในการ บริการรายเอกสาร		จัดหนังสืออ้างอิงไว้ บนชั้นเปิด	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์	๘๒๑	-	-	๒๑๑	๕๐.๑๒	-	-	๕๗	๒๓.๐๘	-	-	-	-	๑๑๓	๒๖.๘๘	-	-
ขอนแก่น	๕๘	-	-	๑๗	๑๗.๓๕	๕	๕.๑๘	๒๘	๒๘.๕๕	-	-	๘๘	๘๘.๕๘	-	-	-	-
จุฬาลงกรณ์ฯ	๕๖๘	-	-	๒๑๕	๒๓.๖๗	-	-	๒๐๗	๒๖.๕๐	๓๑๕	๓๘.๕๖	-	-	๑๘๓	๑๕.๘๖	-	-
เชียงใหม่	๕๕๕	-	-	๒๕	๑๕.๑๖	๗๓	๑๖.๐๘	๒๖๑	๕๘.๕๗	๕๖	๒๐.๒๓	-	-	-	-	-	-
ธรรมศาสตร์	๑,๑๑๘	-	-	๕๑๕	๓๗.๑๖	๑๖๑	๑๐.๘๖	๘๑	๗.๒๕	๕๐๗	๓๖.๕๐	๕๕	๕.๕๑	-	-	-	-
มหิดล	๓๕๐	-	-	๕๘	๑๖.๕๗	-	-	๑๑๓	๓๒.๒๘	-	-	๑๘๕	๕๕.๐๐	-	-	-	-
ศิลปากร	๘๗	๒๕	๒๘.๕๕	-	-	๑๑	๑๒.๖๕	๑๑	๑๒.๖๕	๑๘	๒๐.๖๕	-	-	-	-	๒๓	๒๖.๕๕
สถาบันบัณฑิตฯ	๗๐	-	-	-	-	-	-	๒๕	๕๐.๐๐	๓๑	๕๕.๖๘	๑๑	๑๕.๗๖	-	-	-	-
รวม	๓,๕๖๓	๒๕	๐.๖๘	๕๗๕	๒๗.๖๕	๒๑๕	๖.๐๗	๗๘๖	๒๒.๖๐	๘๖๗	๒๕.๖๑	๓๕๖	๑๕.๗๑	๒๕๖	๘.๕๐	๒๓	๐.๖๕